

Ko Hono Manatua 'o 'Apuelá (Kui Fefiné)

Fai 'e Dayle Searle
(Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni)

Na'e hoko 'a e talanoa ko 'ení 'i Mekisikou.

Ko e 'uluaki 'aho 'eni 'o e ngaahi fakafiefia ki he *Día de Muertos*, pe 'Aho 'o e Pekia. Ko ha taimi makehe ia ke fakamanatua ai 'a e ngaahi 'ofa'anga kuo pekia. Na'e sai'ia ma'u pē 'a Liení he fanongo ki he ngaahi talanoa fekau'aki mo hono fāmilí. Na'a ne ongo'i hangē na'a nau 'i ai tonu pē mo ia, neongo kapau na'e 'ikai pē ke nau fetaulaki.

Ka na'e kehe 'a e ta'u ni ia. He 'ikai ke 'i ai 'a e kui fefine 'a Liení ke fakafiefia mo kinautolu. Na'a ne toki mālōlō 'i he ngaahi māhina si'i kuo hilí. 'I he taimi ko 'ení, na'e hoko 'a 'Apuela ko e taha 'o e kau mēmipa 'o e fāmilí te nau fakamanatua fakatahá.

Na'e ala atu 'a Liení ki he tā 'o 'Apuelá 'i he ofrendape ko e feitu'u 'oku teuteu'i 'aki e 'ū tā 'a e kau pekia fakataha

mo ha matala'i'akau mo e te'elango. Na'a ne ngāue mālohi mo hono ngaahi tokouá, 'a Meikeni mo Leilani, he uiké kakato ke teuteu'i ia. Na'a nau teuteu'i lelei 'a e tēpilé. Na'a nau fokotu'u e 'ū tā 'o e kau mēmipa honau fāmilí. Pea na'a nau fokotu'u foki mo ha ngaahi me'a ke nau fakamanatua ai honau ngaahi 'ofa'angá.

Na'e tuku 'e Meikeni ha fo'i hina inu 'i he funga tēpilé.

Na'e pehē ange 'e Meikeni, "Na'e sai'ia 'a 'Apuela he fa'ahinga hina inu ko 'ení." "Oku totonu ke hoko ia ko ha kongá 'o hotau ofrenda fakafāmilí."

Na'e manatu'i 'e Liení 'ene 'a'ahi ki he'enau kui fefiné mo inu hina inu mo

*Te tau toetu'u kotoa pē
koe'uhí ko Sīsū Kalaisi.*

ia. 'E 'eke ange 'e 'Apuela ha ngaahi fehu'i pea fanongo ki he'enau ngaahi talanoá. Ko e me'a lelei taha ia ke tokoni ke nau manatu'i ai ia. 'I he taimi na'e sio ai 'a Liení ki he hina inu, na'a ne loto ke hoko ko ha tokotaha fakafanongo lelei hangē ko 'Apuelá.

Na'e hū mai 'a Mama ki he lokí mo ha peleti *pan de muerto*. Na'e lele atu ongo tokoua 'o Liení ki ai, 'o kole ke na 'ahi'ahi'i ha kongá mā. Ko ha fa'ahinga mā melie ia na'e kai 'e he kakai kotoa 'i Mekisikou 'i he *Día de Muertos*.

Na'e pehē ange 'e Mama, "Te tau toki kai ia 'anai. 'I he taimi ní, 'e tuku 'a e peleti ko 'ení 'i he feitu'u fakamanatú (ofrenda) 'o ofi ki he tā 'o 'Apuelá." Na'a ne hili ia 'i he tēpilé. "Faka'ofa'ofa 'aupito! Ko e taimi ní ko 'etau tali pē kia Papa ke foki mai mei he ngāué." Na'a ne tangutu hifo mo e tamaiki fefiné 'i he sofá ke tatali.

Na'e pehē ange 'e Liení, "Oku ou 'ofa kia 'Apuela. Pehē ange mai ne tau lava 'o toe sio ki ai he taimí ni."

Na'e fā'ofua 'a Mama kia Liení. "Oku ou 'ilo'i. 'Oku ou 'ofa mo au ki ai. 'Oku tokoni ia ke u 'ilo'i te tau toetu'u kotoa pē koe'uhí ko Sīsū Kalaisi. Pea koe'uhí na'e sila'i kitautolu 'i he temipalé, te tau fakataha kotoa ko ha fāmilí 'i ha 'aho."

Na'e ongo'i fiefia 'a Liení 'i he ngaahi lea 'a Mamaá. Na'a ne fakakaukau ki ha'ane toe sio kia 'Apuela pea fā'ofua kiate ia.

Na'e fakaava mai 'a e matapaá, pea hū atu 'a Papa ki loto. Na'e fiefia 'a Leilani.

"Ko Papa 'eni! Kuo taimi pē e pan de muerto mo e koko mafaná!" Ko Meikeni ange ia.

"Pea ke fai ha ngaahi talanoa fekau'aki mo 'Apuela!" Ko e lea ange ia 'a Liení. Na'a ne fa'a 'ofa ma'u pē kia 'Apuela, ka na'a ne fiefia 'i he 'i ai ha ngaahi me'a te ne lava 'o fai ke manatua ai ia. Na'a ne 'ilo'i te ne toe mamata kia 'Apuela 'i ha 'aho koe'uhí ko Sīsū Kalaisi. ●

NGAAHI TĀ FAKATĀTA ALIZ BRIZZI

